

Kuntaliiton EU-edunvalvonnan tavoitteet ja painopisteet 2017

Helsinki 2017

Sisältö

Kuntaliiton EU-edunvalvonnan tavoitteet ja painopisteet 2017	3
Kuntaliiton EU-poliittiset tavoitteet	4
Kuntaliiton EU-edunvalvonnan painopisteet	4
Aluepolitiikan tulevaisuus vuoden 2020 jälkeen	5
Arktista aluetta koskeva EU:n yhdenmety politiikka	6
Vahvan Euroopan unionin perustana vahva talous- ja rahaliitto	7
Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari	8
Uusia mahdollisuuksia aikuisille	9
EU:n nuorisaloite	9
Kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman toteuttaminen.....	10
Energiaunionistrategian toteuttaminen: Euroopan unionin energian talvipaketti "Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille"	11
Energiaunionistrategian toteuttaminen: Vähäpäästöinen matkustaminen ja liikkuminen	12
Kaupunkiagenda.....	14
Euroopan muuttoliikeagenda	14
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.....	16
Digitaalisia sisämarkkinoita koskevan strategian toteuttaminen - Digitaalisia sisämarkkinoita koskevan strategian väliarviointi	17
Oikeudenmukaisempi yritysverotus	17
Pääomamarkkinaunionia koskevan toimintasuunnitelman toteuttaminen.....	18

Kuntaliiton EU-edunvalvonnan tavoitteet ja painopisteet 2017

Euroopan unionin tulevaisuuteen vaikuttavat monet viimeaikaiset tapahtumat ja päätökset niin Euroopassa kuin muualla maailmassakin. Osa EU:n haasteista on seurausta jäsenmaiden poliittisista tilanteista, mutta huomattava osa haasteista johtuu maailmanpoliittisesta tilanteesta. EU:n on valmistauduttava Britannian eroneuvotteluihin, pakolaiskriisin ratkaisuksi neuvotellaan taakanjaosta, ulko- ja turvallisuuspolitiikka vaatii enenevässä määrin toimenpiteitä ja taloudellisen kilpailukyvyn vahvistaminen edellyttää yhteisiä näkemyksiä ja tekoja.

Suurten haasteiden varjossa EU:ta kehitetään Junckerin komission strategisten painopisteiden pohjalta, joita jatkossa ryhdytään eri aloitteilla toteuttamaan. Komission vuoden 2017 työohjelman otsikko on "EU, joka suojelee, puolustaa ja tarjoaa mahdollisuuksia". Tavoitteena on, että EU keskittyy suuriin asioihin, joissa unionilla on mahdollisuus saada jopa-kin konkreettista aikaiseksi. Komission prioriteetteja ovat muun muassa työllisyys, kasvu ja investoinnit, digitaaliset sisämarkkinat, energiaunioni ja ilmastopolitiikka, syvempi ja oikeudenmukaisempi talous- ja rahaliitto, sosiaaliset oikeudet ja uusi muuttoliikepolitiikka.

Unionin uskottavuus edellyttää hyvää päätöksentekokykyä ja läpinäkyvyyttä. Komissio on jo edellisinä vuosina pyrkinyt kohti parempaa sääntelyä, ja tätä työtä jatketaan edelleen. Tarpeettomaksi käyneitä säädöksiä poistetaan. Samoin tehdään ehdotuksille, jotka eivät ole edenneet. Myös uusien aloitteiden määrää on karsittu, ja samalla pyritään EU lainsäädännön laadun parantamiseen.

Monilla komission aloitteilla on suuria vaikutuksia kuntien ja maakuntien toimintaan Suomessa. Kuntaliiton vuonna 2014 tekemän selvityksen mukaan EU vaikuttaa tavalla tai toisella noin 60 prosenttiin kuntien tehtävistä tai kunnissa tehtävistä päätöksistä.

Kuntaliitto seuraa laajasti Euroopan unionin toimintaa kuntien ja maakuntien näkökulmasta, tiedottaa niiden toiminnan kannalta tärkeistä EU-asioista ja vaikuttaa EU:n päätöksentekoon. Tavoitteena Kuntaliiton EU-edunvalvonnassa on, että direktiivit, asetukset ja muu EU-lainsäädäntö tukevat kuntien ja maakuntien toimintaa eivätkä aiheuta niille lisärasituksia.

Kuntaliiton EU-politiikan tavoitteita edistetään kotimaassa ja Brysselissä. Tärkeä osa kotimaassa tehtävää työtä on vaikuttaminen Suomen kantojen valmisteluun toimimalla

valtioneuvoston EU-asioiden komitean alaisissa jaostoissa, ministeriöiden monissa työryhmissä ja tuomalla Kuntaliiton näkemyksiä esille eduskunnan valiokunnissa. Kuntaliitto vaikuttaa yhdessä pohjoismaisten sisarjärjestöjen, kuntia ja alueita edustavan eurooppalaisen kattojärjestö CEMRin (Council of European Municipalities and Regions) sekä muiden sidosryhmien kanssa EU:n lainsäädäntöprosessissa komission, neuvoston, parlamentin ja alueiden komitean kantoihin. Pohjoismainen yhteistyö korostuu, kun käsitellään hyvinvointijärjestelmämme perusteisiin liittyviä asioita.

Kuntaliiton strategian painopisteet ovat askeleen edellä, yhteistyötä yli rajojen ja uudistava kulttuuri. Muutoksen hallinta ja ennakointi, toimijoiden yhteistyö ja uudistava toimintakulttuuri ovat keskeisiä menestystekijöitä myös EU-edunvalvonnassa.

Kuntaliiton EU-poliittiset tavoitteet

- Kuntien ja maakuntien näkökulmat sekä pohjoismaisen kuntaperusteisen hyvinvointimallin erityispiirteet otetaan huomioon EU:n päätöksenteossa.
- EU-lainsäädännön hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset kuntiin ja alueisiin selvitetään ennakolta.
- EU-lainsäädäntöä vähennetään ja yksinkertaistetaan.
- Kilpailukykytavoitteilla vahvistetaan sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja hyvinvointia.
- Alueiden komitean asemaa kuntien ja alueiden vaikutuskanavana vahvistetaan.
- Kuntien vaikutusmahdollisuuksia EU-asioiden kansallisessa valmistelussa parannetaan.

Kuntaliiton EU-edunvalvonnan painopisteet

Aluepolitiikan tulevaisuus vuoden 2020 jälkeen
Arktista aluetta koskeva EU:n yhdenmukainen politiikka
Vahvan Euroopan unionin perustana vahva talous- ja rahaliitto
Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari
Uusia mahdollisuuksia aikuisille
EU:n nuorisaloite
Kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman toteuttaminen
Energiaunionistrategian toteuttaminen: Euroopan unionin energian talvipaketti "Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille"
Energiaunionistrategian toteuttaminen: vähäpäästöinen matkustaminen ja liikkuminen
Kaupunkiagenda
Euroopan muuttoliikeagenda
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
Digitaalisia sisämarkkinoita koskevan strategian toteuttaminen
Oikeudenmukaisempi yritysverotus
Pääomamarkkinaunionia koskevan toimintasuunnitelman toteuttaminen

---

Aluepolitiikan tulevaisuus vuoden 2020 jälkeen

Aluepolitiikan tulevaisuus nykyisen ohjelmakauden 2014-2020 jälkeen on yksi keskeisimmistä EU:n prioriteeteista. Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio eli yhteenkuuluvuus on ollut Euroopan unionin toiminnan keskeinen periaate vuonna 1992 solmitusta Maastrichtin sopimuksesta lähtien. Sopimuksen 25-vuotisjuhlien kynnyksellä koheesiopolitiikkaa tarvitaan Euroopassa enemmän kuin koskaan. Ilmastonmuutos, pakolaisvirrat, globaalien talouden haasteet, väestön ikääntyminen ja eriarvoistuminen tuovat mukanaan haasteita, joihin on yhteisesti löydettävä ratkaisuja. Euroopan yhteiset tavoitteet ovat tulleet parhaiten paikallisesti näkyviin juuri koheesiopolitiikan kautta. Paineet koheesiopolitiikan uudistamiselle ovat kuitenkin merkittävät.

EU:n komissio on käynnistänyt seuraavaa vuonna 2021 alkavaa ohjelmakautta koskevat valmistelut. Alustava hahmotelma koheesiopolitiikan rakenteesta tullaan julkaisemaan ke-väällä 2017 ja toteutetaan laaja julkinen kuuleminen. Koheesiofoorumi järjestetään kesäkuun lopulla, tuolloin komissio esittelee tarkemmin ajatuksiaan tulevaisuudesta. Koheesio-raportti tullaan näillä näkymin julkaisemaan loppuvuodesta 2017. Koheesioraportissa käydään läpi edistymistä taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden saavuttamiseksi EU:ssa sekä esitellään koheesiopolitiikan linjat ja menettelyt seuraavalle ohjelmakaudelle. Vuoden 2018 alussa komission on annettava esityksensä seuraavaksi EU:n monivuotiseksi rahoituskehikseksi. Myös seuraavan ohjelmakauden toimintaa säätelevät asetusesitykset tulee antaa vuoden 2018 aikana.

Koheesiopolitiikan toteutus mm. rakennerahastojen kautta on tuonut kasvua ja parantanut työllisyyttä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta paikallis- ja aluetasolla. Kuntien ja maakuntien kannalta varhainen vaikuttaminen ja laaja yhteistyö suomalaistoimijoiden kesken mahdollistavat parhaiten koheesiorahoituksen jatkumisen Suomelle mahdollisimman suotuisana. Työtä on tehty jo vuoden 2016 aikana ja kriittinen vaikuttamisen paikka on edessä alkuvuodesta 2017. Käynnissä oleva maakuntauudistus vaikuttaa osaltaan myös kansalliseen uuden ohjelmakauden valmisteluun.

Kuntaliitto katsoo, että koheesiopolitiikan tulee olla aktiivisessa roolissa EU:n kilpailukyvyn kehittämisessä myös vuonna 2021 käynnistyvällä kaudella. Koheesiopolitiikan on koskettava koko Eurooppaa. Paikallis- ja aluetasolla on keskeinen rooli koheesiopolitiikan toteutuksessa. Pohjoisen harvaan asutun alueen erityisasema, arktisen alueen mahdollisuudet, Itämeren alueen yhteistyö sekä ulkorajayhteistyö Venäjän suuntaan ovat suomalaisten kuntien ja maakuntien kannalta keskeisiä maantieteellisiä teemoja.

Uutta ohjelmakautta valmisteltaessa tavoitteena tulee olla ohjelmien hallinnon ja ohjelmarakenteiden yksinkertaistaminen ja joustavoittaminen. Hallinnollista taakkaa tulee keventää etenkin niissä jäsenmaissa, joissa rahoitusvolyymi suhteessa aluetalouteen on alhainen. Koheesiopolitiikan toteutuksen sitomisen EU:n taloudelliseen ohjausjaksoon on lähdeittävä koheesiopolitiikan tavoitteistosta käsin ja nähtävä mitkä ovat

koheesiopolitiikan mahdollisuudet vaikuttaa rakenteellisiin uudistuksiin. Euroopan rakenne- ja investointirahastojen säädösten yhteensovittamista sekä keskenään että maaseuturahaston säädösten kanssa tulee jatkaa.

Nykyisellä ohjelmakaudella 2014-2020 keskeisenä teemana olevan älykkään erikoistumisen (smart specialization) tulee muodostaa osaltaan pohjaa kehittämiselle myös jatkossa. Koheesiopolitiikan toteutuksen tulee jatkossa lähteä entistä vahvemmin paikallisista ja alueellisista lähtökohdista ja tarpeista. Kehittämistoiminnan on pohjaututtava enemmän vaikuttavuuteen ja ohjelmatyön on oltava joustavampaa.

Arktista aluetta koskeva EU:n yhdenmiespolitiikka

Komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhdessä huhtikuussa 2016 antama tiedonanto arktista aluetta koskevasta EU:n yhdenmiespolitiikasta on järjestyksessään kolmas. Aiemmat tiedonannot ovat vuosilta 2008 ja 2012. Uusin tiedonanto seuraa jo aiemmin määriteltyjä linjoja ilmastoa ja ympäristöä, kestävä kehitystä sekä alueellista yhteistyötä koskien. Komissio esittää tiedonannossaan tulevaisuuden yhdenmiespolitiikalle kolme painopistettä: ilmastonmuutos ja arktisen ympäristön suojelu, kestävä kehitys arktisella alueella ja sen ympäristössä sekä kansainvälinen yhteistyö arktisen alueen asioissa.

Tiedonanto antaa kattavan kuvan EU:n toiminnasta arktisella alueella. Kestävä kehitys säilyy EU:n arktisen ulottuvuuden politiikan keskiössä, mutta yhä enenevässä määrin puhutaan myös sopeutumiskyvystä. Tulevassa toiminnassa halutaan huomioida alueen asukkaiden perinteiset elinympäristöt sekä taloudellisen kehityksen vaikutukset arktisen alueen herkkään ympäristöön. Arktisen alueen osalta on tärkeää edistää laaja-alaista, myös paikallis- ja aluetason toimijat mukaan kytkevää yhteistyötä tavoitteiden ja resurssien koordinoimiseksi. Keskeisiä teemoja ovat tavoitteet ja keinot ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi, luonnonvarojen kestäväksi hyödyntämiseksi sekä arktisella alueella sijaitsevan erityisosaamisen hyödyntämiseksi.

On positiivista, että tiedonannossa on vahvasti korostettu tarvetta vahvistaa arktista aluetta koskevien asioiden koordinaatiota. Kuntaliitto pitää tärkeänä, että alue- ja paikallistaso halutaan kytkeä tiiviisti perustettavaksi esitetyn Euroopan arktisen yhteistyöfoorumien työhön. Paikallis- ja alueviranomaisien tulee olla osallisina keskeisissä arktisen alueen alueellista yhteistyötä, liikenneyhteyksiä sekä kestävä taloudellista kehitystä tukevista ohjelmissa ja projekteissa.

On tärkeää huomioida arktisten kaupunkien rooli kehitystyössä. Kaupunkien infrastruktuuriin ja esim. energiatehokkaisiin ratkaisuihin tehtävät investoinnit sekä toisaalta väestön palveluihin vaadittavat ratkaisut erityisesti harvaan asutuilla alueilla ovat osaltaan synnyttämässä uutta yritystoimintaa.

Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen, toimivat liikenne- ja tietoliikenneyhteydet, innovaatioiden synnyn edistäminen ja tuotteistaminen sekä digitalisaation mahdollisuudet paikallisen elinkeinon, osaamisen ja kulttuurin yllä-pitämisessä ja kehittämisessä ovat myös suomalaisten kuntien ja maakuntien kannalta keskeisiä näkökulmia. Alkuperäiskansojen arktisen osaamisen hyödyntäminen, niiden päätöksentekoon osallistuminen ja eri osapuolten näkemysten yhteensovittaminen on tärkeää myös kansallisessa ja alueellisessa toiminnassa.

Kuntaliitto painottaa, että myös tulevaisuuden koheesio politiikan toteutuksessa on tarjottava arktisen alueen kehittämistyöhön monipuolisia rahoitusvälineitä.

Suomi on Arktisen neuvoston puheenjohtajamaa vuosina 2017-2019. Puheenjohtajuuskaudella on tärkeä tuoda esille myös paikallis- ja alue-tason näkemyksiä arktisen alueen mahdollisuuksista ja kehittämistarpeista.

Vahvan Euroopan unionin perustana vahva talous- ja rahaliitto

Aloitteen keskeinen sisältö on keväällä 2017 julkaistava valkoinen kirja, jonka on tarkoitus hahmottaa erityisesti talous- ja rahaliiton tulevaisuutta. Euroopan muuttuneen toimintaympäristön ja Brexitin myötä valkoisen kirjan sisältö näyttää laajentuneen koskemaan EU:n tulevaisuutta laajemmin.

Kuntatalous on erityisesti Suomessa merkittävä osa julkisen talouden rahoitusjärjestelmää, joten talouskasvu, kestävä julkinen talous, EU:n taloussäntely sekä EMU:n kehittämislinjaukset kytkeytyvät tiiviisti kuntatalouteen.

Julkisen talouden kestävyys tulee turvata, jotta kuntalaisille voidaan tuottaa peruspalvelut kaikissa olosuhteissa ja kohtuullisella verorasitteella. Tasapainoinen julkinen talous on kestävä talouskasvun ja sosiaalisesti kestävä Euroopan edellytys. EU:n, valtion ja kuntien tulee yhteisesti osallistua talouskasvun tukemiseen. Kunnilla on runsaasti investointikohteita, jotka parantavat kuntalaisten palveluja samalla, kun ne työllistävät paikallisesti ja tukevat vihreää taloutta. Kuntien investointitoimintaa on riittävässä määrin ylläpidettävä taloudellisesti vaikeina aikoina. EU:n ja valtion toimien tulee olla samansuuntaisia.

Toimiva ja vakaa euroalue on kuntien talouden kannalta erittäin tärkeä. Kunta-liitto suhtautuu myönteisesti kaikkiin sellaisiin toimiin, jotka edesauttavat sen toteutumista. Kuntaliitto on yhdessä kuntia ja alueita edustavan eurooppalaisen kattojärjestö CEMRin (Council of European Municipalities and Regions) kanssa esittänyt, että keväällä 2017 julkais-

tava valkoinen kirja sisältäisi alue- ja paikallishallinnon taloutta käsittelevän osion. Erityisesti vakaus- ja kasvusopimuksen mekaaniset kriteerit jarruttavat osin alue- ja paikallistason investointeja Euroopassa, koska kriteerit eivät jaksota investointeja menoksi niiden pitoajalle.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari

Sosiaalisia oikeuksia koskeva pilari liittyy komission suunnitelmaan syvemmän ja oikeudenmukaisemman talous- ja rahaliiton luomiseksi. Komissio noudattaa pilarin luomisessa kahta toisiaan täydentävää toimintalinjaa. Ensinnäkin voimassa olevaa sosiaalilainsäädäntöä päivitetään, jotta voidaan ottaa huomioon työelämän nykytodellisuus. Toiseksi määritellään sosiaaliin kysymyksiin liittyvät viitearvot jäsenvaltioiden parhaiden käytäntöjen pohjalta, jotta talouksia voidaan entisestään lähentää erityisesti euroalueella työmarkkinoiden toiminnan, osaamisen ja sosiaaliturvan osalta.

Euroopan komissio julkaisi 8.3.2016 ensimmäisen luonnoksen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista. Siinä määritellään joukko keskeisiä periaatteita, joilla tuetaan toimivia ja oikeudenmukaisia työmarkkinoita ja sosiaaliturvajärjestelmiä euroalueella. Komissio keräsi vuonna 2016 julkisen kuulemisen avulla näkemyksiä pilarin sisällöstä, ja koostettu versio on tarkoitus esittää vuoden 2017 keväällä.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari mahdollistaa parhaassa tapauksessa tiedon ja hyvien käytäntöjen jakamisen jäsenmaiden sekä myös alue- ja paikallishallintojen kesken. Sosiaalisten oikeuksien pilarin ei tule olla oikeudellisesti sitova, eikä se saa rajoittaa jäsenvaltioiden oikeutta määritellä omien sosiaaliturvajärjestelmiensä peruseriaatteita. Monet pilarin tavoitteet ovat saavutettavissa vain kansalliseen toimivaltaan kuuluvien alojen kautta. Jäsenmaiden rakenne on hyvin erilainen ja eri maissa tarvittavat toimenpiteet sosiaalisten oikeuksien edistämiseksi poikkeavat toisistaan. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria muodostettaessa on varottava, ettei unionin toimivaltarajoja ylitetä erilaisten ohjausmekanismien tai muiden toimenpiteiden kautta.

Talouspolitiikassa on tapahtunut merkittäviä muutoksia varsin lyhyellä aikavälillä, eikä muutosten vaikutuksia julkisen talouden tasapainoon tai talouskasvun tukemiseen voida vielä arvioida. Tämän vuoksi on ensisijaisen tärkeää selvittää jo tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksia ja tehdä mahdollisia korjauksia ennen kuin tehdään uusia päätöksiä talousintegraation syventämisestä.

Kuntaliiton tavoitteena on, että EU:n taloudellista kilpailukykyä, kansalaisten hyvinvointia ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta kehitetään tasa-vertaisesti. Kuntaliitto pitää erittäin tärkeänä, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari koskee samalla tavoin kaikkia jäsenmaita, ei vain euroalueen maita. Sosiaalisten oikeuksien pilarin kytkentä talous- ja rahaliit-

---

toon on jossain määrin keinotekoinen. Talous- ja rahaliitto ja sosiaalisten oikeuksien pilari voitaisiin nähdä kahtena erillisenä välineenä kehittää EU:ta eteenpäin. EU:n nykyisessä tilanteessa, Brexitin jälkeen, EU:n tulee olla yhtenäinen. Euromaiden ja ei-euromaiden välistä kahtiajakoa ei tule edistää.

Maahanmuuttoon ja pakolaisuuteen liittyvät asiat puuttuvat sosiaalisesta pilarista, vaikka kysymyksessä on ajankohtainen ja merkittävä sosiaalinen haaste Euroopassa. Kotouttamisen epäonnistuminen merkitsisi sekä maahanmuuttajalle että vastaanottavalle yhteiskunnalle tappiota, jonka yhteiskunnalliset ja taloudelliset kustannukset voivat nousta suuriksi.

Uusia mahdollisuuksia aikuisille

Aiemmin Taitotakuun nimellä esitetty komission aloite "Council Recommendation on Upskilling Pathways: New Opportunities for Adults" hyväksyttiin lopulta otsikolla "Uusia mahdollisuuksia aikuisille". Aloite on tarpeellinen avaus osaamisen ja taitojen kehittämiseksi sekä työllistyvyyden edistämiseksi. Aloitteessa EU tukee määrätietoisesti jäsenvaltioita eteenpäin katsovan, tulevaisuusorientoituneen koulutus- ja työllisyyspolitiikan rakentamisessa. Työttömyystilanteen ratkaisemiseksi sekä laajemman osaamisen pohjan rakentamiseksi tarvitaan EU-tason yhteistyön terävöittämistä.

EU:n koulutusalan yhteistyön peruslähtökohtana on yhteisten, kunnianhimoisten koulutus-politiittisten tavoitteiden asettaminen, niiden tukeminen ja seuranta jäsenvaltioiden kansallisten koulutusjärjestelmien erilaisuutta kunnioittaen. Yhteistyötä tulee jatkossakin kehittää ilman jäsenvaltioiden hallintoa työllistäviä uusia rakenteita tai hallinnollisia velvoitteita.

Komission osaamisohjelma on kokonaisuus, jota koskevia aloitteita komissio tulee antamaan kahden seuraavan vuoden kuluessa.

Kuntaliitto painottaa, että aloitteiden tulisi kattaa kaikki koulutustasot, mukaan lukien varhaiskasvatus. EU-yhteistyössä olisi suotavaa näkyä laadullinen työllistymisen seuranta, ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuus sekä avaintaitoja koskevan viitekehyksen päivittäminen. Näiden lisäksi tulee huomioida kieli- ja kansainvälisyystaitojen merkitys tulevaisuuden työelämässä sekä koulutuksen laajempi sivistyksellinen ja sosiaalinen ulottuvuus. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää työstä työhön siirtymisiin ja siinä tarvittavaan osaamiseen.

EU:n nuorisoaloite

EU:n nuorisoaloitteeseen sisältyy ehdotus Euroopan solidaarisuusjoukkojen perustamisesta ja ensisijaisia toimenpiteitä osaamisen ohjelmaan liittyvien nuorisonäkökohtien

täytäntöönpanemiseksi, mukaan lukien oppisopimuskoulutuksen laatupuitteet ja ehdotus oppi-sopimusoppilaiden liikkuvuuden lisäämisestä, ehdotus koulu- ja korkea-asteen opetuksen nykyaikaistamisesta sekä ehdotus korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden sekä ammatilliseen ja muuhun koulutukseen osallistuneiden nuorten koulutustulosten seurannan parantamisesta.

Euroopan solidaarisuusjoukkojen toiminta alkoi joulukuussa 2016. Ne tarjoavat alle 30-vuotiaille nuorille mahdollisuuden osallistua aktiivisesti yhteiskuntaelämään solidaarisuuden hengessä ja hankkia samalla uusia taitoja ja kokemusta, kuten kielitaitoa.

Kuntaliitto toteaa, että on tärkeää lisätä nuorten osallisuutta yhteiskuntaan, erilaisiin toimiin ja päätöksentekoon, omaan elämään vaikuttamiseen. Näin voidaan ehkäistä syrjäytymistä ja löytää uusia tapoja vaikuttaa ja toimia kunnissa ja aluetasolla. Kolmannen sektorin toiminta ja vapaaehtoistyö ovat myös merkittävässä asemassa näiden tavoitteiden toteuttamisessa. Parhaimmillaan toiminta voisi auttaa tulevaisuudessa purkamaan yhteiskunnallisia sosiaalisia jännitteitä (nationalismi, populismi, maahanmuutto, lisääntyvä kuilu rikkaiden ja köyhien välillä).

Kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman toteuttaminen

Kiertotalousohjelman tavoitteena on poistaa taloudellisia ja ympäristöön liittyviä huolenaiheita maksimoimalla resurssien käytön tehokkuus koko arvoketjussa mukaan lukien kestävä kulutus, tuotanto ja jätehuolto ja mahdollistamalla innovoinnin avulla uusien markkinoiden ja liiketoimintamallien kehittäminen. Ohjelma koostuu laajasta toimintasuunnitelmasta, johon sisältyy toimia edistyksen seuraamiseksi ja jätteitä koskevasta ehdotuksesta. Jätteitä koskevaan ehdotukseen sisältyy pitkän aikavälin tavoitteita. Jätealan direktiivien muuttaminen oli ainoita konkreettisia lainsäädäntötoimia, jotka komissio julkaisi yhtä aikaa toimintaohjelman kanssa joulukuussa 2015.

Vuonna 2017 kiertotalousohjelman edistäminen jatkuu jätealan direktiivien muutosten käsittelyllä EU:ssa. Lisäksi komissio aikoo valmistella osana kiertotalouden toimintaohjelman vettä koskevia toimenpiteitä ehdotuksen asetukseksi uudelleenkäytetyn veden laatua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä tarkistaa juomavesidirektiiviä. Toimintaohjelmaan liittyen komissio laatii myös muovien käyttöä, uudelleenkäyttöä ja kierrätystä koskevan strategian, vastaa aloitteeseen kemian alan lainsäädäntöön, tuotelainsäädäntöön että jätelainsäädäntöön liittyvistä oikeudellisista, teknisistä tai käytännön esteistä sekä laatii kiertotalouden seurantakehyksen.

Kuntaliitto kannattaa lähtökohtaisesti kiertotaloutta edistävien toimien täytäntöönpanoa ja siirtymistä pois lineaarisesta taloudesta. Erityisen tärkeää on ottaa huomioon tuotantocyklin kaikki vaiheet ja kokonaisvaikutusten hallinta. Kuntien toimia, kuten ilmastostrategioita ja vihreitä julkisia hankintoja, on tuettava ja niihin on kannustettava vapaaehtoisuuden pohjalta. Kotimaisen ja EU:n lainsäädännön tulee olla linjassa

---

näiden toimien kanssa, eikä sääntelyllä tule rajoittaa tai hankaloittaa toimien toteutusta.

Kuntaliitto kannattaa komission tiekartassa ja työohjelmassa esitetyjä tavoitteita laajentaa toimien painopistettä jätehuollosta tuotepolitiikkaan ja raaka-aineiden uusiokäytön markkinoihin. Kannatettavaa on myös komission aikomus keskittyä ongelmiin jo asetettujen tavoitteiden toimeenpanossa. Kuntaliitto kannattaa myös ratkaisuja, joissa huomioidaan aiempaa paremmin jäsenmaiden erot, haasteet ja mahdollisuudet kiertotalouden sekä jätehuollon tavoitteiden saavuttamisessa. Hallinnollisen taakan keventämiseen ja esimerkiksi raportointi- ja lupamenettelyiden yksinkertaistamiseen tulee kiinnittää huomiota. Kuntaliitto tukee myös ajatusta synnyttää innovaatioita kiertotalouden edistämiseksi.

Kuntaliiton näkökulmasta kiertotalouden toimintaohjelman jatkokäsittelyssä on erityisen tärkeää, että Euroopan parlamentti ja neuvosto ottavat kannanmuodostuksessaan huomioon kuntien näkökulmat, jotta Eurooppaan saadaan yhteiskunnan kannalta toimiva kiertotalousmalli. Jätedirektiivien kehittämisessä on erityisen tärkeää muistaa, että julkisen jätehuollon tarkoituksena on varmistaa tasapuolisesti ja kustannustehokkaasti toimiva jätehuolto ja ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa sekä terveys- ja ympäristöhaittoja. Siksi kierrätyksen lisäämisen tulee perustua markkinoiden imuun ja tukea aitoa talousmallia. Toimien ei tule johtaa heikkolaatuisen ja asukkaille kalliiseen kierrätysjärjestelmään.

Kuntaliitto suhtautuu varauksella veden uudelleenkäyttöön liittyviin esityksiin ja niiden sitovuuteen. Komissio suunnittelee lainsäädäntöehdotusta, joka koskee uudelleenkäytetyn veden vähimmäisvaatimuksia, jos sitä käytetään esimerkiksi kasteluun tai pohjaveden muodostamiseen. Kuntaliitto ymmärtää toimien tarpeellisuuden, mutta sitovat keinot tulisi kohdistaa lähinnä niille alueille, joilla kärsitään merkittävästä veden puutteesta. Toimilla ei ainakaan tarpeettomasti tule lisätä terveyteen tai ympäristöön kohdistuvaa riskiä eikä lisätä hallinnollista taakkaa.

Energiaunionistrategian toteuttaminen: Euroopan unionin energian talvipaketti "Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille"

EU komissio jatkaa energiaunionistrategian täytäntöönpanoa ja julkisti 30.11.2016 laajan paketin tiedonantoja ja direktiiviehdotuksia, joiden tarkoituksena on hallita talouden uudenaikaistamista korostamalla energiatehokkuutta, pyrkimällä kunnianhimoiseen tavoitteeseen nostaa EU johtoasemaan uusiutuvan energian alalla ja tarjoamalla energian kuluttajille kohtuulliset sopimusehdot. Direktiiviehdotukset ja tiedonannot koskevat uusiutuvan energian direktiivin uudelleentarkastelua ja bioenergian kestä-

vyyskriteerejä, energiatehokkuusdirektiivin sekä rakennusten energiatehokkuusdirektiivin uudelleentarkastelua, sähkömarkkinamallia koskevaa pakettia ja energiaunionin hallintomallia. Talvipaketilla tähdätään EU:n yhteiseen 40 %:n päästövähennystavoitteen vuoteen 2030. Komissio ehdottaa myös sitovaa 30 % energiatehokkuustavoitetta vuoteen 2030. Suomen veloitteena on EU:n taakanjaossa 39 % kasvihuonekaasujen päästövähennys päästökaupan ulkopuolisilla aloilla.

Aloite puhtaaseen energiaan liittyvien innovaatioiden nopeuttamisesta tukee energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edellyttämien teknisten innovaatioiden tutkimusta ja leviämistä markkinoilla. Näillä voidaan täyttää Pariisin ilmastositomuksessa ja EU:n 2030-tavoitteissa asetetut hiilestä irtautumista koskevat tavoitteet. Parlamentin ja neuvoston olisi annettava etusija kaikille komission vuosina 2015 ja 2016 esittämille energiaunionia koskeville ehdotuksille. Näitä ovat edellä mainittu energia-alan paketti, kaasun toimitusvarmuutta koskeva paketti, EU:n päästökauppajärjestelmä ja siihen liittyvät säännöt taakanjaosta sekä maankäyttö ja metsätalous.

Kuntaliitto seuraa tiiviisti energian talvipaketin toimeenpanoa EU:ssa ja tuo esille kuntien näkökulmat direktiiviehdotusten ja aloitteiden käsittelyssä. Päähuomioimme on molempien energiatehokkuusdirektiivien uudelleen tarkasteluissa ja uusiutuvan energian kohtelussa.

Energiakysymykset ovat keskeisiä kunnille, koska kunnat ja niiden energiayhtiöt ovat huomattavia energiantuottajia. Kunnat ovat myös merkittäviä energiankuluttajia. Energiaratkaisut ovat osa kuntien pitkäjänteistä yhdyskunta- ja liikennesuunnittelua ja liittyvät monipuolisesti julkisiin hankintoihin.

Energiaunionistrategian toteuttaminen: Vähäpäästöinen matkustaminen ja liikkuminen

Vähäpäästöistä liikkuvuutta koskevan strategian tarkoituksena on edistää merkittävästi EU:n talouden nykyaikaistamista, auttaa vähentämään liikenteen päästöjä ja täyttää EU:n sitoumukset Pariisin sopimuksen mukaisesti. Tavoitteena on myös vähentää terveydelle haitallisia päästöjä. Strategiassa keskitytään kolmeen teemaan: 1) liikennejärjestelmän parempi tehokkuus, 2) liikenteen vähäpäästöinen vaihtoehtoinen energia ja 3) vähäpäästöiset ja päästöttömät ajoneuvot. Toimet keskitetään erityisesti maantiiliikenteeseen, jonka osuus liikenteen aiheuttamista kasvihuonekaasupäästöistä on yli 70 %.

Liikennejärjestelmästä on tavoitteena tehdä digitaaliteknologian avulla entistä turvallisempaa, tehokkaampaa ja kattavampaa. Strategian mukaan koko EU:ssa olisi siirryttävä kohti etäisyyteen ja todellisiin ajokilometreihin perustuvia tiemaksujärjestelmiä, jotta ne vastaisivat paremmin saastuttaja maksaa - ja käyttäjä maksaa -periaatteita. Toimenpiteillä, joilla tuetaan eri liikennemuotojen integrointia, on myös tärkeä asema. Esimerkiksi kaupunkialueiden maankäytön suunnittelussa tulisi ottaa huomioon myös

---

nykyinen raideliikenneverkko ja sen kehittämisen mahdollisuudet. Siirtymistä vähäpäästöiseen vaihtoehtoiseen energiaan liikenteessä nopeutetaan. Suuri osa vaihtoehtoisista polttoaineista (sähkö mukaan lukien) edellyttää uuden jakeluinfran rakentamista koko EU:n alueella. Henkilöautojen ja kevyiden hyötyajoneuvojen hiilidioksidipäästö- ja polttoaineenkulutusarvojen mittaamiseksi otetaan käyttöön uusi testimenetelmä, johon vuoden 2020 jälkeiselle ajalle asetettavat normit perustuvat. Vähäpäästöisten ja päästöttömien ajoneuvojen markkinoiden luomista edistetään mm. parantamalla kuluttajatiedotusta ja julkisia hankintoja koskevilla säännöillä.

Suomessa kehitetään jo EU:n jakeluinfradirektiivin pohjalta liikenteen uusien käyttövoimien vaatimaa jakeluverkkoa, joka on tarkoitus rakentaa markkinaehtoisesti. Kuntien ei odoteta itse rakentavan tai rahoittavan vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfran rakentamista, vaan niiden tehtävänä on osallistua tarpeellisilta osin tämän infran suunnitteluun sekä huolehtia infran linkittymisestä muuhun liikenneverkkoon paikallistasolla. Poikkeuksena voivat olla kuntien/joukkoliikenneviranomaisten kilpailuttaman joukkoliikenteen vaatimat jakeluverkkoratkaisut.

Kuntaliitto toteaa, että vähäpäästöistä liikkuvuutta koskeva strategia on hyvin perusteltu ja ajankohtainen. Sen tavoitteet ovat yleisellä tasolla linjassa kuntien tavoitteiden kanssa. Kunnat ovat keskeisiä toimijoita liikennejärjestelmän kehittämisessä ja liikkumisen päästöjen vähentämisessä. Aloitteen pohjalta toteuttavien säädöshankkeiden tulee tukea kuntia liikenneverkkojen, kulkumuotojen ja liikkumispalvelujen turvallisuuden, toimivuuden, päästöttömyyden ja tehokkuuden parantamisessa. Kuntien kannalta on tärkeää kokeilla ja käyttöönottaa uudenlaisia digitaalisuutta hyödyntäviä ratkaisuja ja liikkumispalveluja.

Liikenteen päästöjen vähentämisessä on huomioitava päästövähennystoimenpiteiden kustannukset ja vaikutukset ihmisten arkeen ja kuljetusten kustannuksiin ja sitä kautta erilaisten alueiden ja kuntien elinvoimaan. Vähäpäästöistä ja päästöttömästä liikkumisesta tulee tavoitella lainsäädännössä kustannustehokkaasti ja teknologianeutraalisti. Asukastiheys ja alueelliset olosuhteet on huomioitava tavoitteiden asettamisessa. Strategiaa toteuttavien säädöshankkeiden tulee olla kuntatalouden kannalta kustannusneutraaleja. Konkreettisista keinoista päättäminen tulee jättää paikalliselle tasolle, jossa myös kannetaan taloudellinen vastuu valintojen vaikutuksista.

Tiemaksujärjestelmien osalta EU-tason ratkaisujen tulee olla sellaisia, että ne tukevat myös kaupunkiseutukohtaisten tiemaksujärjestelmien toteutusta. Valtakunnan tason ratkaisuissa kilometriperusteiset maksut eivät saa nostaa kohtuuttomasti pitkämatkaisen liikenteen tai syrjäisten seutujen liikkumis- ja kuljetuskustannuksia.

Kaupunkiagenda

Kaupunkiagendan tavoitteena on edistää kaupunkipolitiikkaa EU-tasolla, mahdollistaa kaupunkien osallistuminen EU-politiikan muotoiluun ja saada kaupunkien ääni kuuluviin sekä kytkeä kaupungit nykyistä paremmin koko EU:n kehittämisen ja EU 2020-tavoitteiden moottoriksi. EU on aiemminkin tarjonnut kaupungeille mahdollisuuden vertaisoppimiseen erilaisissa verkostoissa (URBACT). URBACT ei ole riittävästi etsinyt kansallisten kaupunkipolitiikkojen parhaita käytäntöjä tai strategisen tason toimivia käytäntöjä. EU:n kaupunkiagendan merkitys on siinä, että nyt ollaan ottamassa askel poliittikkokokemusten systemaattiseen vaihtoon ja policy-käytäntöjen kehittämiseen valituissa teemoissa.

Amsterdammassa sovittiin keväällä 2016 etenemisestä kaupunkiagendassa (ns. Pact of Amsterdam). Kutakin 12 teemaa edistämään rakennetaan avoin kumppanuusryhmä. Kumppanuusryhmät työstävät aihepiirin parhaita poliittikkakäytäntöjä. Suomalaisia kaupunkeja on jo ollut mukana ainakin digitalisaatiota ja kaupunkien ilmanlaatua käsittelevissä verkostoissa. Kuntaliitto pyrki edistämään asumisen verkostoa, jonka tavoitteena on mm. kohtuuhintaisen asumisen julkisen tuotannon nostaminen uudelleen esiin. Viimeisetkin teemaverkostojen jäsenyydet ovat olleet avoinna 30.12.2016 asti.

Teemaverkostot ovat

- ilmastonmuutokseen sopeutuminen,
- energiamuutos,
- kestävä maankäyttö ja luontoon perustuvat ratkaisut,
- innovatiiviset ja vastuulliset julkiset hankinnat.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan hahmotettaessa kansallisen kaupunkipolitiikan parhaita käytäntöjä on samalla varmistettava, että kaupunkipolitiikan päävastuu säilyy jäsenmailla itsellään. EU täydentää jäsenmaiden toimia. Tärkeintä kaupunkiagendassa on yhteinen prosessi, joka lisää ymmärrystä urbaaneille ympäristöille parhaista poliittikkaratkaisuista. Kuntaliitto pitää hyvänä kaupunkiagendan tarkoitusta, joka myös mahdollistaa jäsenmaiden ja kaupunkien välisen oppimisen ja tiedonvaihdon, kun kaupunkipolitiikkaa harjoitetaan kansallisesti eri maissa. Tämän ymmärryksen pohjalta voidaan vaikuttaa EU-tason ja kansallisen tason poliittikkoihin.

Euroopan muuttoliikeagenda

Euroopan komissio julkisti toukokuussa 2015 muuttoliikeagendan, jolla pyritään parantamaan muuttoliikkeen hallintaa Euroopassa. Keskeiset toimet ovat EU:n läsnäolon vahvistaminen Välimerellä ihmishenkien pelastamiseksi, salakuljettajaverkostojen torjuminen, turvapaikanhakijoiden EU:n sisäiset siirrot ja kiintiöpakolaisten vastaanotto (uudelleensijoittaminen), EU:n ja kolmansien maiden yhteistyön tiivistäminen laitto-

---

man maahanmuuton torjumiseksi sekä EU:n toimenpiteet etulinjassa olevien jäsenmaiden auttamiseksi. Komissio antoi muuttoliikeagendan jatkoksi tiedonannon 7.6.2016 uudesta kumppanuuskehuksesta kolmansien maiden kanssa.

Komissio esitti heinäkuussa 2016 ehdotukset, joilla saatetaan päätökseen Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistus. Komission tavoitteena on tehokas, oikeudenmukainen ja ihmisarvoa kunnioittava turvapaikkapolitiikka, joka toimii sekä normaalitilanteessa että muuttopaineiden kasvaessa. Turvapaikkajärjestelmää varten luodaan yhteiset ja yhdenmukaiset EU-tason säännöt.

Muuttoliikeagendan lisäksi komissio antoi kesäkuussa 2016 tiedonannon kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista koskevasta toimintasuunnitelmasta. Vaikka kotouttamista koskeva toimivalta on ensisijaisesti jäsenvaltioilla, esittää komissio toimintasuunnitelmassaan yhteisen poliittisen kehityksen, jolla on tarkoitus tukea jäsenvaltioita kolmansien maiden kansalaisten kotouttamisessa. Komissio pyrkii myös lisäämään turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta myönnettävää rahoitustukea jäsenvaltioille, jotta ne voivat kehittää kotoutumista edistäviä toimiaan muun muassa koulutuksen alalla, työmarkkinoille suuntaamisessa, peruspalvelujen saatavuudessa ja osallisuuden edistämiseksi. Komissio seuraa toimintasuunnitelmassa esitettyjen toimien täytäntöönpanoa ja määrittää tarvittaessa lisätoimia.

Vuonna 2017 komission tavoitteena on EU, joka suojelee unionin rajoja ja toteuttaa vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa. Muuttovirtojen hallinta samalla, kun varmistetaan, että turvapaikkaa hakevat saavat Euroopassa suojelua, on edelleen ajankohtainen haaste. Komissio jatkaa aikaisempina vuosina käynnistettyjä toimia, jotta pakolaisille voidaan antaa suoraa tukea ja edistää heidän kotoutumistaan vastaanottaviin yhteisöihin Euroopassa ja kolmansissa maissa.

Vuonna 2017 tehdään Euroopan muuttoliikeagendan väliarviointi. Arvioinnissa kootaan laaja-alaisesti yhteen eri toimenpiteet, joilla muuttoliikeagendaa on toteutettu. Tarkastelussa huomioidaan myös kolmansien maiden kanssa tehtävä yhteistyö.

Kuntaliitto korostaa, että Suomen tulee antaa korkeatasoista kansainvälistä suojelua sitä tarvitseville. Suomessa valtiolla on päävastuu maahanmuuttopolitiikasta, johon myös pakolaispolitiikka sisältyy. Myös kunnat ovat keskeisessä asemassa humanitaarisen vastuun kantamisessa. On tärkeää, että kunnat voivat hyödyntää EU-rahoitusta kotouttamistoinnissa.

Kuntaliitto suhtautuu myönteisesti EU:n toimenpiteisiin työvoiman maahanmuuton edistämiseksi. Kotouttamisen ja kolmansien maiden kansalaisten rekrytointiin liittyvien lupamenettelyjen tulee jatkossakin kuulua kansalliseen toimivaltaan.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Komission työohjelman mukaan ehdotus sosiaalisten oikeuksien pilarista annetaan vuoden 2017 alkupuolella. Ehdotus on laaja ja siinä on sekä lainsäädännöllisiä että muita aloitteita. Sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kannalta keskeisiä ovat työn ja perheen yhteensovittaminen ja sosiaalinen suojelu. Työn ja perheen yhteensovittamisen edistäminen niin, että miehet ottavat suuremman huoltovastuun, vaikuttaa positiivisesti kuntien toimintaan ja tasa-arvoisemman yhteiskunnan muodostamiseen. Ehdotuksessa sosiaalisten oikeuksien pilariksi yhtenä aiheena on sosiaalinen suojelu. Siinä ei ole kuitenkaan käsitelty naisiin kohdistuvan ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyä, joka on vakava ongelma kaikissa jäsenmaissa. Inhimillisen kärsimyksen ja ihmisoi-keusloukkauksen lisäksi väkivallasta aiheutuu huomattavat kustannukset yhteiskun- nalle.

Puutteena työohjelmassa on koko komissiota koskevan tasa-arvostrategian laatiminen ja tasa-arvon huomioon ottaminen eri poliitikoissa kuten taloudellisessa ohjausjak- sossa. Työllisyyden edistämisessä tulisi kiinnittää huomiota naisten työllistymisen li- säämiseen ja ammatillisen eriytymisen vähentämiseen.

Työohjelmaa koskevassa tiedonannossa mainitaan, että unioni työtä Euroopan ihmisoi- keussopimukseen liittymiseksi jatketaan.

Kuntaliitto pitää hyvänä sosiaalisen hyvinvoinnin merkityksen lisäämistä talouden ohella ja samalla sukupuolten tasa-arvon edistämistä uusilla toimilla muun muassa työn ja perheen yhteensovittamiseksi. Kansalais- ten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä köyhyyden ja syrjäytymisen ennal- taehkäisyllä vaikutetaan taloudelliseen toimintaan ja vähennetään pitkän aikavälin kustannuksia kansallisella ja paikallisella tasolla. Unionin pitäisi vahvistaa naisiin kohdistuvaa väkivallan ehkäisyä. Unionin tulisi tukea tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä paikallistasolla ja Euroop- palaisen paikallishallinnon tasa-arvon peruskirjan hyväksymistä ja to- teuttamista.

Kuntaliitto korostaa, että poliittisten päätösten ja erityisesti taloudellis- ten päätösten yhteydessä on arvioitava niiden yhteiskunnallisia vaiku- tuksia sekä vaikutuksia kansalaisten yhdenvertaisuuteen ja sukupuolten tasa-arvoon. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota heikommassa ase- massa olevien kansalaisryhmiin kuuluvien tyttöjen ja poikien, naisten ja miesten asemaan.

Sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämällä luodaan monimuotoisesti rikasta yhteiskuntaa ja saadaan kaikkien potentiaali to- siallisesti käyttöön myös talouden kehittämisen kannalta.

Digitaalisia sisämarkkinoita koskevan strategian toteuttaminen - Digitaalisia sisämarkkinoita koskevan strategian väliarviointi

Digitaaliset sisämarkkinat on yksi EU:n keskeisimmistä prioriteeteista. Tarkoitus on yhdistää kansalliset markkina-alueet yhtenäisiksi sisämarkkinoiksi. Strategian täytäntöönpanoa jatketaan useilla toimenpidekokonaisuuksilla.

Komissio julkaisi 19.4.2016 EU:n sähköisen hallinnon toimintasuunnitelman 2016-2020, jossa esitetään 20 toimenpidettä julkishallinnon digitalisaatiokehityksen vauhdittamiseksi. Toimintasuunnitelmalla komissio haluaa antaa vauhtia julkisen sektorin nykyaikaistamispyrkimysten ja resurssien koordinointiin sähköisen hallinnon alalla.

Komissio katsoo, että julkishallinnon digitaaliset palvelut eivät vielä ole saumattomasti kansalaisten ja yritysten hyödynnettävissä koko EU:n alueella. Tämän toimintasuunnitelman on tarkoitus luoda pitkän aikavälin visio periaatteista, joihin jäsenvaltiot voivat ankkuroida omia strategioitaan ja toimenpiteitään.

Sähköisen hallinnon toimintasuunnitelmassa komissio aikoo muun muassa auttaa EU:n jäsenvaltioita kehittämään rajat ylittäviä sähköisiä terveydenhuoltopalveluja, nopeuttaa siirtymistä sähköisiin hankintamenettelyihin, sähköisiin allekirjoituksiin ja "yhden kerran" -periaatteeseen julkisissa hankinnoissa, käynnistää viranomaisten kanssa pilotihankkeen, jossa sovelletaan "yhden kerran" -periaatetta yrityksiin valtionrajojen ylitse.

Samassa yhteydessä julkaistiin joukko muita aloitteita, kuten Eurooppalainen pilvipalvelualoite sekä aloite Euroopan teollisuuden digitalisoinnista.

Digitaalisten sisämarkkinoiden strategialla on monia vaikutuksia kuntien toimintaympäristöön. Kuntia koskevia osa-alueita ovat muun muassa avoin data, sertifioidut pilvipalvelut, sähköiset terveyspalvelut, sähköiset hankintamenettelyt, liikennesuunnittelu, älykäs mittaus energia-alalla, tekijänoikeuslainsäädäntö, tietosuojaja ja sähköinen arkistointi. Strategia on kuitenkin vahvasti yritys- ja kuluttajakeskeinen. Julkishallinnon roolia palveluiden järjestäjänä ja tuottajana käsitellään lähinnä irrallisena e-hallinto -osiona.

Kuntaliitto kannattaa digitaalisten sisämarkkinoiden nykyistä vahvempaa hyödyntämistä. Kunnat tulee ottaa selkeästi huomioon strategian toteuttamisessa. Kunnat tuottavat keskeisesti juuri niitä palveluita, joissa digitaaliset ratkaisut komission mukaan nousevat keskeiseen asemaan: sosiaalipalvelut, terveyssektori, sivistyssektori ja kulttuuri.

Oikeudenmukaisempi yritysverotus

Aloite sisältää monenlaisia verotukseen liittyviä toimia, jotka ovat luonnollista jatku-moa komission viimeaikaisille toimille verotuksen alalla. Vuoden 2016 aikana komissio julkaisi seuraavat aloitteet yritysverotuksen kehittämiseksi:

- Laaja veropaketti, jossa esitetään useita keinoja yhtiöiden veronkierron torjumiseksi, julkaistu 28.1.2016.
- Ehdotus, jolla muutetaan tilinpäätösdirektiiviä siten, että suurten monikansallisten yritysten olisi raportoitava maakohtaisesti, missä EU-maassa ne saavat voittonsa ja mihin maahan maksavat veronsa, julkaistu 2.4.2016
- Toimintasuunnitelma EU:n arvonlisäverojärjestelmän uudistamiseksi, jossa esitetään joukko toimenpiteitä alv:n kehittämiseksi, julkaistu 7.4.2016.
- Ehdotus neuvoston direktiiveiksi yhteisestä yhtiöveropohjasta (CCTB) ja yhteisestä yhdistetystä yhtiöveropohjasta (CCCTB), julkaistu 25.10.2016

Suomessa kunnat saavat yhteisöverotuloja vuonna 2016 arviolta noin 1,5 miljardia euroa, joilla rahoitetaan kuntien palveluita asukkailleen. Kunnat saavat noin kolmanneksen koko yhteisöveron tuotosta.

Kuntaliitto suhtautuu lähtökohtaisesti positiivisesti komission esityksiin EU:n yritysverotuksen kehittämiseksi, veronkierron torjumiseksi, haitallisen verosuunnittelun ehkäisemiseksi sekä OECD:n veronkierron torjuntaa koskevan BEPS-hankkeen toteuttamiseksi.

EU:n tulee jatkaa kunnianhimoista linjaansa verotuksen alalla. Jo julkaistut aloitteet tulee saattaa päätökseen ja toimeenpanna tehokkaasti. Erityisesti EU:n tasoinen yhtenäinen yritysveropohja sekä maakohtainen vero- ja tulotietojen raportointi ovat omiaan turvaamaan jäsenmaiden yhteisöveropohjaa. Jos yhteisöveropohjaa yhtenäistetään konsernitasolla (CCCTB), tulee Suomen laatia ehdotus neuvostolle, miten verotulot jaetaan eri maiden kesken siten, että jakoperusteessa huomioidaan eri maissa tuotettu tavaroiden ja palveluiden arvonlisäys.

Kuntaliitto kannattaa komission julkaiseman arvonlisäverotuksen toimintasuunnitelman aloitteita. Toimintasuunnitelma ei sisällä erityisiä ehdotuksia julkisen sektorin arvonlisäverotuksen muuttamiseksi, mitä voidaan pitää positiivisena, koska Suomessa on kuntapalautusjärjestelmän kautta ratkaistu yksityisen ja julkisen sektorin väliset kilpailuneutraliteettiin liittyvät ongelmat.

Pääomamarkkinaunionia koskevan toimintasuunnitelman toteuttaminen

Pääomamarkkinaunioni ja toimiva rahoitusjärjestelmä ovat perusedellytyksiä Euroopan unionin investointitavoitteiden, talouskasvun ja työllisyyden edistämisen kannalta.

Varainhankinnan toimivuus sekä pääsy monipuolisesti pääomamarkkinoille on keskeistä myös kuntien, kuntien yhtiöiden sekä muiden paikallisten toimijoiden kannalta.

Suomessa kunnilla on merkittäviä investointitarpeita ja ne käyttävät erilaisia velkara-
hoituksen vaihtoehtoja käytännössä lähes yksinomaan investointeihin.

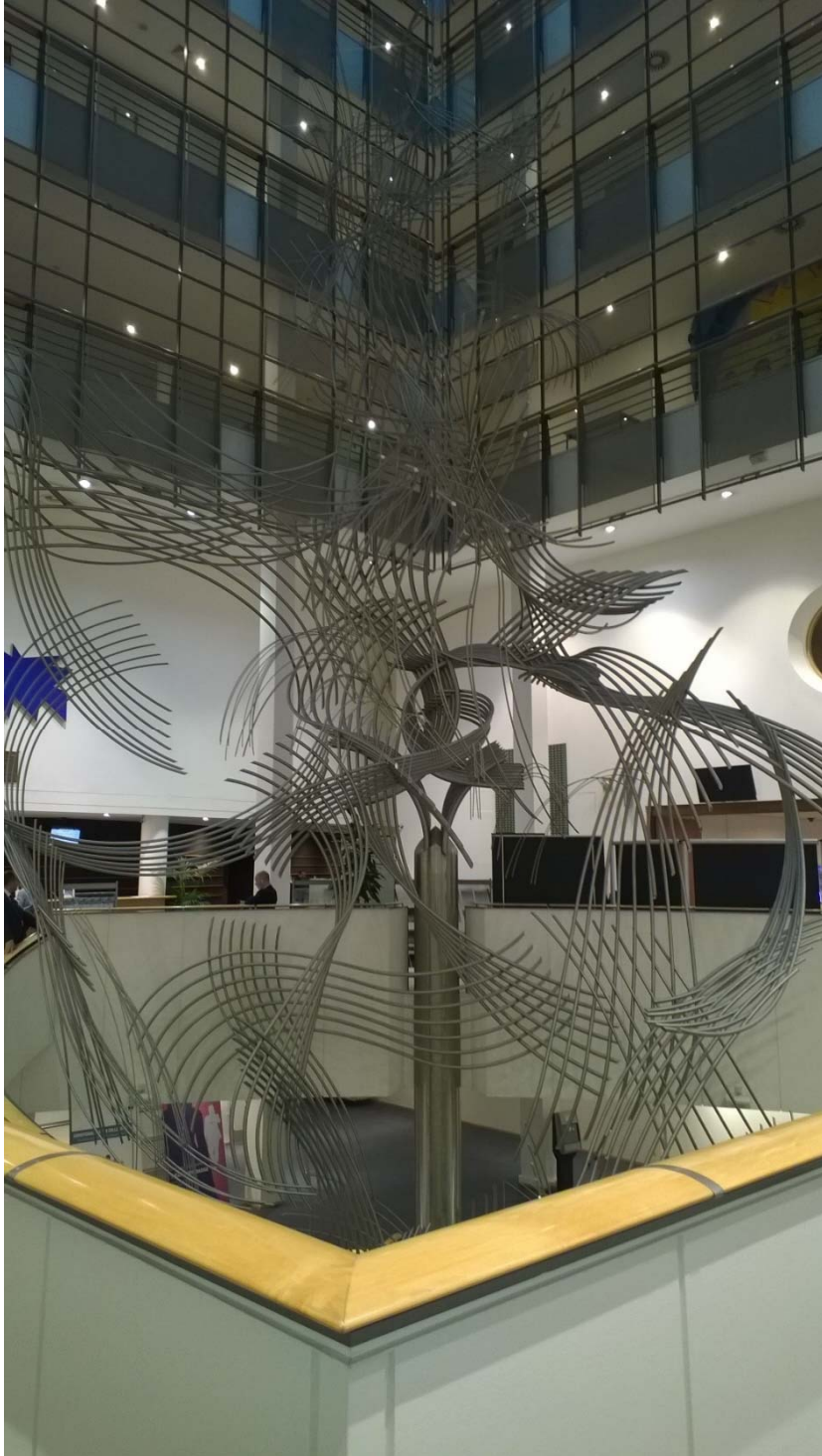
Toimivilla pääomamarkkinoilla onkin oleellinen merkitys paitsi varainhankinnan uskot-
tavuuteen, myös kustannuksiin, joka on kuntien taloudenpidon kannalta keskeinen
elementti. Säännöstelyn ja esteiden poistaminen tukee myös suomalaisten kuntien ta-
voitteita, mutta samalla tulisi ottaa huomioon kuntien erityispiirteitä, tärkeimpänä ma-
talariskisyys.

Sijoittajien kannalta on oleellista, että tarjolla on monipuolisesti erilaista luottoriskiä
sekä eri laatuista ja eri kokoisia hankkeita. Pääomamarkkinaunioni ja sen pelisäännöt
voivat helpottaa luottoriskien arvioimista.

Kuntaliitto tukee kaikkia sellaisia tavoitteita ja keinoja, joilla toimiva ra-
hoitus yhdessä laadukkaiden investointien kanssa myötävaikuttaa posi-
tiiviseen talouskehitykseen ja työllisyyteen.

Alueiden komitean täysistunto, raportoiija Ossi Martikainen (2. vas.) ja puh.joht. Markku Markkula (2. oik.)

Veistos Euroopan parlamentin portaikosta, Paul Henri Spaak -rakennus